

MEĐUNARODNA KOMISIJA ZA NESTALE OSOBE

DEKLARACIJA

O ULOZI DRŽAVE U RJEŠAVANJU PITANJA OSOBA NESTALIH USLJED ORUŽANOG SUKOBA I POVREDA LJUDSKIH PRAVA

Obrazloženje

Uvod

Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) osnovana je na inicijativu predsjednika Sjedinjenih Američkih Država, Billa Clintona, na samitu G-7 u francuskom gradu Lyonu 1996. godine. Prvobitna namjera bila je osigurati saradnju vlada na pronalaženju osoba nestalih u sukobima na tlu bivše Jugoslavije i pružiti neophodnu pomoć u tom procesu. Danas je ICMP organizacija koja djeluje globalno, promovirajući prepoznavanje problema nestalih osoba kao univerzalno pitanje koje zahtijeva struktuiranu i održivu reakciju u svim situacijama, uključujući oružane sukobe, povrede ljudskih prava, nesreće, organizirani kriminal i migracije.

Pronalaženje osoba nestalih u sukobima na tlu bivše Jugoslavije predočava sve važniju sposobnost država da preuzmu vlasništvo nad procesom pronalaženja i identifikacije velikog broja nestalih osoba – putem domaćih institucija, ali i putem specijaliziranih međunarodnih mehanizama, poput ICMP-a.

Prvi potpisnici podržavaju ovu Deklaraciju međusobno uvažavajući ostvarena postignuća te, jednako važno, dalje unapređenje načela na kojima se ta postignuća temelje.

Ciljevi

Ova Deklaracija za cilj ima isticanje najznačajnijeg od tih načela, a to je primarna odgovornost državnih vlasti u rješavanju pitanja nestalih i u potrebi da se osigura usklađenost primijenjenih mehanizama i metoda sa standardima ljudskih prava i principima vladavine zakona. Pored toga, Deklaracija teži da osigura trajno poštovanje prava članova porodica nestalih i mogućnost da preživjeli i civilno društvo također mogu ostvariti pristup informacijama o sudbini nestalih osoba, mjestom na kome se nalaze, kao i okolnostima nestanka.

Da bi unaprijedila ove principe i doprinijela njihovoj široj primjeni, ova Deklaracija predstavlja otvoreni instrument, a prvi potpisnici pozivaju i ohrabruju druge da im se pridruže. Deklaracija ne vodi ka ukidanju niti zamjeni postojećih međunarodnih instrumenata koji se odnose na nestale osobe, već teži da dopuni i dodatno doprinese mogućnostima i odredbama tih instrumenata.

Deklaracija

U preambuli Deklaracije naglašava se kako obaveza Države da rješava pitanje osoba nestalih usljed oružanog sukoba i povreda ljudskih prava potiče iz principa koji štite dostojanstvo i ljudska prava svih osoba. Prihvatajući činjenicu da mnoge osobe nestale usljed oružanog sukoba i povreda ljudskih prava neće biti pronađene žive, Deklaracija ograničava područje primjene na te nestale osobe.

Deklaracija se osvrće i na specifične potrebe preživjelih, sa ciljem da se okonča neizvjesnost sudbine nestalih osoba te kako bi se osiguralo da se nepravde iz prošlosti rješavaju putem odgovornih i pravičnih institucija.

Član 1) definira odgovornost Države, a član 2) poštivanje prava preživjelih. U tu svrhu, član 3) poziva na osnivanje učinkovitih domaćih institucija. Član 4) ističe potrebu za regionalnom i međunarodnom saradnjom. Član 5) predviđa da sve mjere moraju biti u skladu sa zahtjevima koje nameće poštovanje ljudskih prava i vladavine zakona, uključujući i zahtjeve krivičnog sistema. Član 6) odnosi se na potrebu utvrđivanja okolnosti nestanka i na pitanje nekažnjavanja. Član 7) ističe ulogu pravosudnih institucija, a član 8) zakonodavstva. U zaključnim odredbama, Deklaracija definira Međunarodnu komisiju za nestale osobe kao mjesto pohrane originalnog dokumenta.